

षष्ठः पाठः

Lesson - 6

Canto 14

रामाज्ञया लक्ष्मणः सीतां वने विजहाति

स लक्ष्मणं लक्ष्मणपूर्वजन्मा
विलोक्य लोकत्रयगीतकीर्तिः ।

सौम्येति चाभाष्य यथार्थभाषी
स्थितं निदेशे पृथगादिदेश ॥१॥ ५५

प्रजावती दोहदशंसिनी ते
तपोवनेषु स्पृहयालुरेव ।

स त्वं रथी तद्व्यपदेशनेयां
प्रापय्य वाल्मीकिपदं त्यजैनाम् ॥२॥ ५६

स शुश्रुवान् मातरि भार्गवेण
पितुर्नियोगात् प्रहतं द्विषद्वत् ।

प्रत्यग्रहीदग्रजशासनं तद्
आज्ञा गुरूणां ह्यविचारणीया ॥३॥ ५७

सा नीयमाना रुचिरान्प्रदेशान्
प्रियंकरो मे प्रिय इत्यनन्दत् ।

नाबुद्ध कल्पद्रुमतां विहाय
जातं तमात्मन्यसिपत्रवृक्षम् ॥४॥ ५८

गुरोर्नियोगाद्वनितां वनान्ते
साध्वीं सुमित्रातनयो विहाय ।

गङ्गां निषादाहतनौविशेष-
स्ततार सन्धामिव सत्यसन्धः ॥५॥ ५९

अथ व्यवस्थापितवाक् कथञ्चित्
सौमित्रिरन्तर्गतबाष्कण्ठः ।
औत्पातिको मेघ इवाश्मवर्ष
महीपतेः शासनमुज्जगार ॥६॥

53

सा लुप्तसंज्ञा न विवेद दुःखं
प्रत्यागतासुः समतप्यतान्तः ।
तस्याः सुमित्रात्मजयत्नलब्धो
मोहादभूत्कष्टतरः प्रबोधः ॥७॥

56

आश्वास्य रामावरजः सतीं ताम्
आख्यातवाल्मीकिनिकेतमार्गः ।
निर्भ्रस्य मे भर्तृनिदेशरौक्ष्यं
देवि क्षमस्वेति बभूव नम्रः ॥८॥

58

सीता तमुत्थाप्य जगाद वाक्यं
प्रीतास्मि ते वत्स चिराय जीव ।
बिडौजसा विष्णुरिवाग्रजेन
भ्रात्रा यदित्थं परवानसि त्वम् ॥९॥

59

वाच्यस्त्वया मद्द्वचनात्स राजा
वह्नौ विशुद्धामपि यत्समक्षम् ।
मां लोकवादश्रवणादहासीः
श्रुतस्य किं तत्सदृशं कुलस्य ॥१०॥

61

निशाचरोपप्लुतभर्तृकाणां
तपस्विनीनां भवतः प्रसादात् ।
भूत्वा शरण्या शरणार्थमन्यं
कथं प्रपत्स्ये त्वयि दीप्यमाने ॥११॥

65

साहं तपः सूर्यनिविष्टदृष्टि-
रूर्ध्वं प्रसूतेश्चरितुं यातिष्ये ।
भूयो यथा मे जननान्तरेऽपि
त्वमेव भर्ता न च विप्रयोगः ॥१२॥

66

(२२१०)

(रघुवंशम्)

शब्दार्थः

Meanings

आदिदेश - ordered, प्रापय्य - on taking, ततार - crossed,
सत्यसन्धः - truthful, विवेद - know, निकेतम् - house,
अहासीः - left, यतिष्ये - I will try, विप्रयोगः - separation,
जननान्तरेऽपि - even in the other lives

* * *